

Hele er meddelt os som Grund for Ministeriet til at blive — tværtimod det, der var Resultatet af dets alvorligste Overveelse. — Det forekommer mig klart, at dette ikke kan opfattes paa anden Maade, end det virkelig ogsaa er blevet opfattet og med stor Glæde er blevet opfattet af hele den ministerielle Presse lige fra „Dagbladet“ til „Den Konervative“, nemlig som et Skridt, hvorved Ministeriet frier sig for en Del af Ansvaaret for i dette Dieblis at være blevet og lægger dette Ansvar over paa Hans Majestæt Kongen (Hør! Hør!). Det træder endnu stærkere frem, naar man lægger Mærke til Slutningen af Ministeriets Indstilling. Efter at Ministeriet nemlig efter den alvorligste Overveelse er kommet til det Resultat, at det skal gaa, indgiver Ministeriet ikke sin Dimission, det beder ikke om sin Afsted, nei, Ministeriet siger, at, for at nu Dannelsen af et nyt Ministerium kan forsøges, stiller det sine Portefeuiller til Hs. Mai. Kongens Raadighed, det vil sige, Ministeriet har en bestemt Opfattelse af, at det vilde være det Rigtigste, om det gik, men denne Opfattelse leder slet ikke Ministeriet til at paatage sig noget Ansvar i saa Henseende ved virkelig at gaa; men det overlader hele Ansvaaret til Hans Majestæt Kongen, og Ministeriet har, i det Dieblis det kommer til det sidste Stykke af sin Indstilling, ingen Mening, men beder Hans Majestæt Kongen om at gjøre, hvad han anser for det Rigtige, det lægger med andre Ord hele Ansvaaret over paa Kongen. Naar jeg taler om Ansvar, saa er det selvfølgelig at bemærke, at jeg her kun taler om det moralske Ansvar. Jeg skal ogsaa vislig indrymme, at idet Ministeriet efterkommer Hans Majestæt Kongens Ønske og Fordring om at blive, har det atter paataget sig en Del af det moralske Ansvar, men ved at bruge Kongens Haandskrivelse som det eneste Argument for, at det bliver, ved at optage sin Skrivelse i Ministerialtidenden, hvorved det gjør Landet bekendt med, at det havde en ganske anden Opfattelse, end Kongen, og ved at stille Kongens Ønske frem som den eneste Grund for dets Forbliven lægger Ministeriet den væsentligste Del af det moralske Ansvar over paa Kongen personlig. Saaledes er ikke blot min Opfattelse, ikke blot vor Opfattelse, men hele den ministerielle PresSES Opfattelse, og man kan finde de mærkeligste Exempler paa Glæde derover i den ministerielle Presse. Betydningen af et saadant Skridt bliver saa meget større, naar man gjen-nemlæser Ministeriets Indstilling til Kongen; thi i denne sin Indstilling taler Ministeriet hele Tiden ikke om nogen Beslutning af Folkethinget, ikke om Folkethingets Stilling ligeoverfor Ministeriet, men det deler Folkethinget i Partier og udviler, hvorledes et bestemt Parti særlig er Skyld i alle de Ulykker, der ske i Landet; det er altid dette Parti, der er Tale om, og som Svaret paa denne Indstilling, som kun handler om Partier, kommer saa den kongelige Haandskrivelse. Jeg ser ikke rettere, end at Mini-

steriet derved ikke blot berører Kongen den Uansvarlighed, som efter almindelige, funde konstitutionelle Grundsætninger bør komme Kongen til Del, men oven i Kjøbet drager Kongens Person ind i en Partistrid, der for Tiden deler Landet i to Leire, og hvis Udfald det er aldeles umuligt at forudsæ i dette Dieblis, og at det derved gjør Noget, der i det Mindste efter vor Betragtning kan have overordentlig farlige og alvorlige Konsekvenser, for det Første for det monarkiske Princip og for det Andet for det frie konstitutionelle Liv her hjemme. Jeg siger: farlige for det monarkiske Princip, og skal nærmere begunde dette. Jeg skal dog først gjentage, hvad jeg før tillod mig at bemærke, at jeg naturligvis meget godt veed, at der i denne Sag kun kan være Tale om, at Ministeriet har lagt eller søgt at lægge et moralsk Ansvar over paa Kongen, men allerede dette er for meget. Der er vistnok — ikke her i Salen, men andetsteds, i Madene f. Ex. — fremkommet Uttringer, der maatte fortaas, som om ogsaa Kongen skulde have et moralsk Ansvar. Ja, til en vis Grad har Kongen et saadant, og ingen Grundlov kan fri noget Mennekte for et moralsk Ansvar for Gud og sin Samvittighed, men overfor den offentlige Mening, over for Offentligheden har Kongen ikke noget moralsk Ansvar og kan Kongen efter funde konstitutionelle Grundsætninger slet intet Ansvar have. Jeg hører ikke til dem, der tro, at den konstitutionelle Konge kun er en Dulle, som det er blevet sagt, ingenlunde. Jeg tror, at der i vor Grundlov er hjemlet Kongen mange væsentlige og vigtige Rettigheder, ikke blot Rettigheder i Betydning af Behageligheder, men en virkelig Magt, og jeg skal her blot gjøre opmærksom paa Kongens Ret til at negte sin Underkrift, hvorved han virkelig er i Stand til at gjøre en stor Indflydelse gjældende i mangfoldige Tilfælde, men den konstitutionelle Konges Magtstilling er væsentlig forskjellig fra den absolute Monark's. Den absolute Monark har megen Magt, men det er umuligt Andet, end at man mere eller mindre kommer til at betragte den absolute Monark som Partimand, som staaende mere eller mindre indenfor Partierne. Skjøndt ganske vist den absolute Monark sireber at undgaa det, kan det ikke undgaa; thi, han bærer det fulde moralske Ansvar. Den konstitutionelle Konge derimod, der er fuldkommen uansvarlig, staa derved ganske udenfor Partierne. Han har ogsaa en Magt, han er i Kraft af sit absolute Veto den øverste Bogter for Retten, den høieste Beskyttelse imod Forurettelser selv af Minoriteter, og den, i hvis Haand det ligger i afgjørende Kræfter og Diebliske at værne Samfundet mod den Fare, der kan opstaa af overlæde Beslutninger. En saadan Magt er givet Kongen ved hans personlige Stilling; men denne Magt er kun en Magt, saalænge Kongen betragtes som staaende over og udenfor Partierne. Saalænge den kon-